

ЕТИКА БІЗНЕСУ

Актуальність дослідження: Докорінна перебудова всієї системи соціально-економічних відносин, що відбувається в «постсоціалістичних» країнах, актуалізує проблему запровадження ефективних в соціальному та моральному відношенні форм господарювання. Як свідчить сучасний соціоекономічний досвід (США, Японія, Німеччина, Ізраїль, Канада), така ефективність забезпечується тим, що власне економічні важелі виробництва істотно доповнюються чинниками етичного, соціально психологічного характеру. Втім, в українській соціально-філософській та суспільствознавчій науці ця тенденція прослідковується недостатньо. Наявний гострий дефіцит досліджень морального компонента бізнес-діяльності, її соціального значення. Недооцінка морального чинника соціоекономічної й господарської діяльності – один із стратегічних прорахунків індустріалістського шляху суспільного розвитку. Усвідомлення цих недоліків стимулювало розвиток соціально-філософської теорії, центр якої утворює «людський вимір» суспільних процесів, етична оцінка характеру господарювання всіх його діючих осіб.

Об'єктом дослідження: є прикладна етика – система соціально і етично значимих принципів і нормативів діяльності в їх суспільній конкретності.

Предметом дослідження: виступає етика бізнесу як соціально-філософська рефлексія моральної сутності підприємництва, діяльності її суб'єктів.

Мета дослідження: полягає у концептуальному осмисленні етики бізнесу в контексті сучасного економічного та соціального буття українського суспільства. Реалізації цієї мети слугувала постановка і розв'язання наступних взаємопов'язаних дослідницьких завдань:

- з'ясувати особливості етики бізнесу як специфічного різновиду професійної етики;
- дослідити історико-філософські витоки та еволюцію концепції ділової підприємницької етики;
- визначити основні етапи становлення етики бізнесу в процесі формування теоретичного образу прикладної моралі;
- розкрити своєрідність прояву основних категорій моралі в свідомості підприємців-бізнесменів;
- виявити основні суспільно-функціональні орієнтації етики бізнесу;
- показати праксеологічне значення бізнес-етики в сучасній економічній і соціальній ситуації, при цьому виділивши процес становлення ринкових відносин в українському суспільстві «транзитної економіки»;
- проаналізувати основні установки системи формування соціально-моральної культури підприємців сучасної генерації.

Етика бізнесу – складова етики ділових відносин, яка досліджує особливості функціонування і розвитку моралі у сфері підприємницької, комерційної діяльності і формулює для цієї сфери відповідні рекомендації.[1, с 4]

Обговорення проблеми Етика бізнесу являє собою вивчення відповідності моральних норм людини діяльності і цілям ділової організації, інструмент аналізу і рішення проблем, що встають перед моральною людиною, що займається бізнесом. В контексті етики бізнесу розповсюдженою є теорія доброчесності, яка заперечує факт того, що етичні стандарти бізнесу розходяться із середніми міжособистісними стандартами (Аристотель, Р. Соломон, Е. Макінтайр). Дії індивіда у певній моральній ситуації залежать від тих характерних особливостей, які він розвиває впродовж усього свого життя. В ідеалі індивід намагається розвивати ті риси характеру, які призводять до моральних дій, відомих як чесноти. Поборники етики доброчесності доводять, що певні риси характеру розвиваються у вчинках, які відображають ці характерні риси, і наступні риси закріплюють розвиток цих рис характеру. Чесноти, які роблять особистість моральною, є відображенням тих чеснот, які приносять їй успіх у бізнесі. Чесноти, які мають для нас суспільну цінність, такі, наприклад, як лояльність і справедливість, мають величезне значення й для успішного бізнесу. Отже, замість того, щоб заохочувати ті неморальні вчинки, які можуть сприяти веденню бізнесу, необхідно, щоб його структури заохочували ту етичну поведінку, якої вимагають від особистості в її житті поза світом бізнесу. Теорія доброчесності визнає: кожний аспект життя людини може бути «об'єднаний у взаємозалежне ціле», яка включає в себе індивіда як бізнесмена, сім'янина, члена політичної спільноти тощо.[3, с 92]

У той же час права людини, у тому числі і права споживачів, і необхідність захисту навколишнього середовища більше не могли ігноруватися компаніями не тільки через ризик застосування санкцій до них, але й через загрозу втрати довіри. Турбуючись про свій імідж, національні компанії об'єднуються в асоціації, які все більше починають керуватися етичними принципами. Створюються міжнародні організації, які впроваджують принципи бізнес-етики.

Найвідомішими світовими організаціями є: Міжнародне товариство економіки та етики (International Society of Economics and Ethics), Інститут соціальної та етичної відповідальності (Institute of Social and Ethical Account Ability), Мережа соціальних починань (Social Ventures Network).[2, с 35]

Розвиток етичних норм бізнесу в Україні має свої особливості, що пояснюється специфікою історичного шляху, пройденого нашою державою. З середини XVII ст. починається розширення торговельних зв'язків Києва. Відбувається поступове засвоєння загальних традицій, що стосуються приватної власності, договорів, обміну, торгівлі, конкуренції, прибутку.[1, с 5]

Висновок: Доведено, що етика бізнесу являє собою теоретичну підсистему суспільної моральності, яка безпосередньо взаємодіє з господарською діяльністю в ринкових умовах. Констатується, що з підприємництвом і бізнесом пов'язані не тільки економічна демократія і свобода вибору типу і форми господарювання, але й «ментальний настрій», що істотно впливає на етос господарської поведінки «економічної» людини.

Список використаних джерел

1. Гузенко І. І. *Культура бізнесу (м. Львів) 2018р. 1-11с.*
2. Радченко С.Г. *Етика бізнесу Навчальний посібник. - К. : КНТЕУ, 2001р 35с.*
3. Сидоренко.С.В. *Теоретико-методологічні засади аналізу етики бізнесу. Гуманітарний вісник ЗДІА. (м. Запоріжжя) 2009р. 91-106*

с.